

# Zeilen langs de Turkse kust

en schrijven met Yvonne Kroonenberg



**Ze wilde eens 'alleen' op vakantie - zonder man of vriendin. Een literaire zeilcruise leek Marga van Dijk ideaal. Stel je voor: terwijl het ene na het andere fraaie vergezicht voorbijtrekt, brengt Yvonne Kroonenberg je de beginselen van het schrijven bij. Fragmenten uit Marga's dagboek...**



Yvonne Kroonenberg (links) samen met Marga van Dijk.





reizen

**1** Elke ochtend vertelt Zeki, de kapitein, hoe de route van die dag eruit ziet. **2 en 3** Vanwege malaria raakte de stad Caunos 2.400 jaar geleden ontvolkt. Naast het amfitheater zijn er nog restanten van Romeinse baden en andere bouwwerken te zien. **4** Het is een indrukwekkend gezicht om de enorme gevel met zuilen van de Koningsgraven in Dalyan zo uit de rotsen te zien steken. **5** In de haven van Marmaris, van waaruit de Borina vertrekt, dobberen de jachten zij aan zij aan de kade. ▶



**Dé ideale combinatie: genieten van het schrijven,  
de bezienswaardigheden, de zee en het buitenleven**

## reizen

### Dinsdag 15 juni

Een paar dagen voor mijn vakantie schrik ik 's nachts wakker. Hoewel ik degene ben die vertrekt, krijg ik acuut last van verlatingsangst. Het is de eerste keer dat ik alleen reis. Het delen van mijn ervaringen met dierbaren zal moeten wachten tot ik terug ben. Alleen met mezelf, hoe zal dat bevallen?

### Zaterdag 19 juni

De taxichauffeur is verdwaald in de bossen, waardoor ik ruim een halfuur te laat op de luchthaven arriveer. De rij bij de incheckbalie is nu nog maar heel kort. Bij de gate ontwaart ik Yvonne Kroonenberg. Een slanke minivrouw van ongeveer één meter vijftienvijftig, terwijl mijn beeld dat van een stevige, struise tante was.

Na de landing in Bodrum rijden we in krap drie uur naar de haven van Marmaris. Uitnodigende lichtjes wijzen de weg naar de boten. Op de steigers passeren we veel jachten waar mensen zitten te borrelen onder de sterrenhemel. Het is de tweede keer dat ik 'georganiseerd' aan boord van een zeilschip

### Zondag 20 juni

Zodra de zeilen zijn gehesen, begint de eerste les van Yvonne. Ze legt ons de opbouw van een verhaal uit en het belang van een binnenkomeer waarmee je de lezer direct het verhaal in trekt. Dan geeft ze de opdracht iets over onszelf te schrijven.

's Middags schrijf ik in de kajuit een profiel van mezelf. Om me heen zit de bemanning te keuvelen, terwijl Omer de lunch voorbereidt. Later die dag bespreekt Yvonne het ingeleverde huiswerk. Ze gaat in op de sterke punten van een verhaal en op details die verder uitgewerkt kunnen worden. Ze geeft richtlijnen over het omgaan met een personage, technieken waarmee je een tekst verbetert en dingen die je absoluut moet laten. Al met al enorm leerzaam.

### Maandag 21 juni

Ik heb kort maar goed geslapen. Om half acht lig ik al te dobberen in het aangename zee water. De zon prikt niet boven de bergtop uit. Ik koester me in de lichtbaan die weerkaatst in het water. Even heerlijk op mezelf

Feitelikheden vermengd met persoonlijke observaties. Ik heb er niets aan toe te voegen." Ik voel me vereerd!

### Dinsdag 22 juni

Midden in de nacht word ik wakker en hoor Marieke rommelen in haar bagage. Ze heeft een 'pufje' nodig tegen astma. Het is warm en benauwd. Zelf ben ik klam van het transpiratievocht. We besluiten ons boeltje op te pakken en net als de bemanning aan dek te gaan slapen. Het achterdek is bezet, dus installeren we ons op de voorplecht. Een nacht briesje zorgt voor verkoeling en doet mijn huid tintelen.

Vanzochternd verrast de kok ons met wat Yvonne een 'meisjesontbijt' noemt: heel veel fruit met als hoogtepunt een licht verteerbaar, gevuld pannenkoekje. Voor de vleesliefhebbers is er ook een schaalje 'jongenseten': een soet Turkse rookworst. We liggen in een drukke baai met veel toeristen, die hier zijn voor de archeologische resten van een Romeins badhuis dat half onder water ligt. De contouren van de ruimtes zijn zichtbaar onder het heldere wateroppervlak. Voorzichtig waden en zwemmen we van het ene vertrek naar het andere. Op een fundament onder een oude arcade rusten we uit. Later gaan we in Fethiye met 'n allen naar de hammam, het badhuis, waar extra personeel wordt opgetrommeld om ons te boeien en te masseren met ruisolie.

### Woensdag 23 juni

Zeki vertelt ons dat we een lange vaartdag voor de boeg hebben. We gaan richting Caunos en omdat het minstens windkracht zes is, worden de zeilen niet gehesen. We varen op de motor. Op het aanbreken water staan witte schuimkoppen. Tijdens de spectaculaire tocht die volgt, worden sommige vrouwen misselijk. Gelukkig heeft Omer meteen in de smetten als iemand ziekelijk is. Hij komt met drukpuntbandjes die verlichting geven.

We lachen in de boete van een rilsdij. Al is hanteer een betrekkelijk woord, want zelfs hier slagen de servetten overboord. Door het gelinger van het schip kan Omer het soundeten pas berriden als we in een baai liggen. Yvonne bemat de kooktijd met een ke over interviewtechnieken. We ondervragen Wijda, die als tiener hippie was, over haar verblijf in Parijs tijdens de motorrevolutie van 1968. Yvonne evalueert de vragen en maakt duidelijk dat ook de lichaams taal van de

- mijn medecursisten slapen nog. Van een bemanninglid krijg ik een gezellige kop koffie. Elke ochtend vertelt Zeki ons over de route van die dag. We varen eerst een stukje oostwaarts op de motor en daarna, als we gunstig liggen ten opzichte van de wind, zullen we gaan zeilen.

Gedurende de schrijfbesit lezen we onze teksten voor, waarna Yvonne ze bespreekt. De persoonlijke reisverslagen bespreekt ze onder vier ogen. Haar oordeel over mijn tekst luidt: "Complimenten, alles staat erin."



geïnterviewde aanleiding kan geven ergens op door te vragen.

### Donderdag 24 juni

We varen door Caunos, dat doet denken aan de Biesbosch. Vanaf het water zien we de Koningsgraven hoog in de rotsen. Te voet kun je er niet komen, omdat het te steil en te gevaarlijk is. Maar vanaf de boot heb je een prachtig uitzicht op de donkere holen. In een schilderachtig dorpje in de omgeving bezoeken we de archeologische resten van een Romeins amfitheater en hammam. We pick-

nicken op een open plek tussen het riet.

Op de terugweg meren we af bij een zwavelbron met een modderbad. Het heerlijk warme water stinkt behoorlijk, maar daardoor laten we ons niet afschrikken. Als we elkaar hebben ingesmeerd met modder die de huid moet zuiveren, zien we er niet uit. Het blijkt nog een heel karwei om het kleverige goedje weer af te boenen. Geen wonder dat je er schoon wordt! Aan boord moet ik mijn haar nog twee keer wassen voordat de zwavelucht verdwenen is. En 's avonds bij het tandenpoetsen ontdek ik in mijn ooghoeken nog drab.

### Vrijdag 25 juni

Yvonne geeft iedereen tips om de eigen teksten te redigeren. Ik zet mijn verhaal om in de verleden tijd, schrap woorden en complete alinea's. Zo wordt het spannender en krachtiger. Als ik alles nog eens kritisch doorlees, ben ik niet ontevreden. Na een heerlijke maaltijd dansen we deze laatste avond onder de sterrenhemel. Eerst op opzweepende Turkse klanken, later komen ieders favoriete cd's voor de dag.

### Zaterdag 26 juni

Nu het zo ver is, wil ik wel naar huis. Ik ruik mijn stal. De tijd verstrikt met spullen pakken, zwemmen, een tekst afronden, nog wat foto's maken. En nog één glaasje rosé. Omer zet een grote schaal mezes, Turkse voorgerechtes, op tafel. Dan is het tijd om afscheid te nemen. In de dinghy, een klein bijbootje, worden wij naar de wal gebracht. Een laatste groet, een laatste zwaai...

In het vliegtuig mijmer ik over de afgelopen week. Ik heb genoten van het schrijven, van mijn medepassagiers, de zee en het buitenleven. Ik heb me gekoesterd in de persoonlijke aandacht en zorg van de bemanning en van Yvonne. 'Alleen met mezelf' was een prachtige ervaring. Dit ga ik beslist vaker doen. •



stap. De Borina blinkt van boegspriet tot achtersteven en de vierkoppige bemanning - kapitein Zeki, Gürkan, Fethy en kok Omer - bezoot ons hartelijk. Tijdens een drankje en een hapje komt de kennismaking tussen de schrijvers in de dop aarzeland op gang en worden de hutten verdeeld. Die zijn gelukkig ruim en voorzien van douche en toilet. Ik deel de mijne met Marieke. Omdat zij nog wat jonger en soepeler is, biedt ze aan het bovenbed te nemen. Ik krijg het tweepersoonsbed.

## Midi Reizen

# Zelf schrijven & zeilen met Yvonne Kroonenberg?

Samen met Tussock Cruising organiseert Midi Reizen een literaire zeilcruise met Yvonne Kroonenberg! Op deze bijzondere cruise staat niets u in de weg om te beginnen met schrijven. We beperken ons tot korte stukjes die u kunt gebruiken voor reisverslagen, romans, korte verhalen, columns, et cetera. U leert emoties uitdrukken in taal, gebeurtenissen onder woorden te brengen. Het enige dat u mee hoeft te brengen is een beetje taalgevoel en een pen.

#### Inclusief:

- achtdaagse zeilcruise
- retourvlucht Marnar Amsterdam - Bodrum
- luchthavenbelasting en veiligheidstoelag
- ontbijt, lunch, vijf diners en alle drankjes aan boord per week
- toeslag literatuurweek.

#### Exclusief:

- reis- en annuleringsverzekering, visumkosten €10, twee diners aan wal, fooien, persoonlijke uitgaven, excursies circa €30, servicepakket (vier handboeken en een badlaken) €21, eenmalige reserveringskosten €20.

Midi-lezeressen krijgen €25 korting op het reguliere arrangement. Bovendien krijgt u het nieuwste boek van Yvonne Kroonenberg, 'Wat rijmt er op huwelijk' cadeau. Het boek wordt gesignd!

Prijs per persoon: vanaf €1.192.

Periode: 18 tot 25 juni 2005.  
Minimum aantal deelnemers: 8.

Informatie en boeken:  
[www.midireizen.nl](http://www.midireizen.nl)  
of bel 020-523 0642.



